

9. Дорога А. Є. Соціально-філософський аспект аналізу феномена традиції / А. Є. Дорога // Шкільна бібліотека. – 2003 – № 5. – С. 161-164.
10. Дудар Н. П. Детермінанти сучасного стану релігійності / Н. П. Дудар // Людина і політика. – 2003. – №2. – С. 93-110;
11. Дудар Н. П. Нові релігійні течії: український контекст (огляд, документи, переклади) / Н. П. Дудар, Л. О. Пилипович. – К.: Наукова думка, 2000. – 132 с.
12. Єленський В. Є. Релігійність в українському суспільстві. За матеріалами соціологічних досліджень / В. Є. Єленський // Людина і світ. – 2001. – № 10. – С. 20-25.
13. Єленський В. Є. Розлам. Протистояння в українському православ'ї як конфлікт ідентичності / В. Є. Єленський // Людина і світ. – 2000 – № 6. – С. 2-10.
14. Здіорук С. І. Суспільно-релігійні відносини: виклики України XXI сторіччя. Монографія / Здіорук С. І. – К.: Знання України, 2005. – 551 с.
15. Крымский С. Б. Контуры духовности: новые контексты идентификации / С. Б. Крымский // Вопросы философии. – 1992. – № 12. – С. 21-28.
16. Курочкін О. Нові горизонти святкової культури України / О. Курочкін // Університет. – 2007. – С. 23-38;

17. Мчедлов М. П. О социальном портрете современного верующего / Мчедлов М. П., Гаврилов Ю.А., Шевченко А. Г. // Социологические исследования. – № 7. – 2002. – С. 71-76;
18. Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури / Полікарпов В. С. – Харків: Вид-во «Основа», при ХДУ, 1990. – 223 с.;
19. Религия в век научно-технической революции / [ред. В. И. Гараджа и О. Клар]. – М.: Политиздат, 1979. – 184 с.;
20. Рязанова Л. С. Релігійне відродження в Україні: соціокультурний контекст / Л. С. Рязанова – К.: Біла Криниця, 2004. – 239 с.;
21. Тойнбі Арнольд Дослідження історії. Том 2 / Тойнбі Арнольд // Пер. з англ. В. Митрофанова, П. Тарашука. – К.: Основи, 1995. – 407 с.;
22. Хазанов О. В. Феномен религиозного историзма: некоторые подходы к пониманию еврейской и индийской традиций: автореф. дис. на соискание ученой степени канд. ист. наук: спец. 07.00.00 "историография, источниковедение и методы исторического исследования" / О. В. Хазанов. – Томск, 2002. – 26 с.
23. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций / С. Хантингтон Столкновение цивилизаций // Полис. – 1994. – № 1. – С.33-48.

Е.Н. Сидоркина
СОВРЕМЕННОЕ ДУХОВНОЕ ПРОСТРАНСТВО: УСЛОВИЯ РАЗВИТИЯ

В статье рассматриваются основные условия, которые определяют протекание процессов духовной сфере современного украинского общества и формирование духовного пространства государства.

Ключевые слова: общественное сознание, духовное пространство, духовная сфера, религиозное сознание, традиции, ментальность, культура, цивилизация, религиозные движения.

E. Sidorkina
CONTEMPORARY SPIRITUAL SPACE: CONDITIONS OF DEVELOPMENT.

This article the basic conditions that determine the course of the processes of spiritual sphere of modern Ukrainian society and the formation of spiritual space state.

Keywords: public consciousness, spiritual space, the spiritual sphere, religious consciousness, traditions, mentality, culture, civilization, religious movements.

УДК 130.2 (477)

Н.М. Сухова

«ПЕРЕЗАВАНТАЖЕННЯ» СВІДОМОСТІ ЛЮДИНИ ХХІ СТОЛІТТЯ: ВИКЛИКИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Гуманітарний інститут Національного авіаційного університету

Анотація. У статті здійснюється філософський аналіз впливу результатів наукових досліджень у природознавстві на зміни усвідомості людини ХХІ століття.

Ключові слова: глобалізація, генетичний код, квантова механіка, біосистема, еволюція, патерн, свідомість, екологічна етика.

Вступ

Глобалізація, як певний етап розвитку суспільства, по-новому ставить перед нами питання про людину та її місце в сучасних історичних процесах. Наступним також постає питання про подальшу долю перебування людства на Землі.

Розвиток сучасних як природничих, так і гуманітарних наук, сприяє стрімкому переосмисленню багатьох глобальних і етичних проблем, які постають перед людством у ХХІ столітті. Магістральною серед них є проблема відношення людини до навколишнього середовища і до самої себе. До цього спонукають нас нові знання, які є результатом нових відкриттів у різних наукових галузях. Переосмислення свого місця у природі, нерозривний взаємозв'язок з нею та можливості власного організму, – є найголовнішою умовою збереження та еволюційного розвитку усього генетично-різномаїття нашої планети.

Постановка мети

Відповідно до зазначеного метою статті у контексті нових наукових відкриттів щодо природи речей та можливостей людського організму є показати необхідність трансформації освітньої методології та практики, яка б сприяла формуванню людини нового типу.

Актуальність теми

Актуальність піднятої проблеми полягає у надзвичайному прискоренні темпів глобалізації процесів розвитку суспільства і майже повній відсутності розробок, в яких би більш глибоко розглядалися моменти генетичного взаємовпливу набутого історичного досвіду на сучасний вибір життєвих траєкторій людства та переосмислення наслідків наших попередніх помилкових рішень та дій.

Проблема взаємовідносин людини і природи існує з часів появи людини на Землі. Але тільки в кінці ХХ та на початку ХХІ століття актуальною стає про-

блема впливу свідомості людини на клітини свого власного організму та навколишнє середовище, що й сприяє переосмисленню класичного взаємозв'язку між людиною, суспільством і Всесвітом. Розпочатий новий науковий дискурс між дослідниками різних галузей знання поєднує і взаємодоповнює образ нового світу в свідомості людини нової епохи. Отже, поступово і з різною швидкістю відбуваються зміни у всіх сферах людського існування.

Основна частина

У контексті взаємовідносин людини і природи загальноновизнаним фактом є визначення людини кульмінацією еволюційних процесів. Для забезпечення свого існування людина намагалася підкорити сили природи, отримати владу над нею. У це їй чудово вдавалося. Але відсутність досвіду і знання про результати своєї діяльності в природі – призвели людство, з одного боку, до кризового стану глобальних масштабів, а з другого – до необхідності кардинально переглянути свої етичні норми та моральні настанови.

Природничі науки, зокрема класична фізика, постійно перебуває в процесі розвитку, уточнення та еволюціонування. З'являються нові знання, нові можливості для експериментів, досвіду та досліджень. Завдяки новим відкриттям класичні моделі фізики уточнюються, виникають об'єктивні умови для зміни нашого уявлення про природу речей у світі. Однак класична фізика у всіх своїх трьох магистральних напрямках – макрофізиці, мікроскопічній фізиці та пограничній фізиці – не охоплює своїми теоріями всі властивості й закони природи. Наприклад, квантова механіка (вірніше, модель, яка описує поведінку квантових частин) існує за своїми власними законами, у той час як закони класичної механіки значно відрізняються і застосовуються лише до тіл, які значно перевищують розміри елементарних частин. Отже, учені можуть побудувати лише такі моделі, які тільки частково описують поведінку навколишнього світу. Як справжні пошуковці, дослідники не можуть обмежуватися границями своєї власної наукової ділянки, вони виходять у філософське поле для більш глибокого усвідомлення свого наукового пошуку. Саме у філософському полі поєднуються різні методи та принципи дослідження, які з певних причин не можуть бути задіяними в конкретних природничих науках. Саме це дозволило батькові квантової теорії Макс Планку шокувати науковий світ заявою про існування певної «Матриці», в якій беруть свій початок зірки ДНК і навіть саме життя.

Впродовж XX століття і навіть на початку XXI століття можна вказувати на декількох відомих усьому світові учених, які відшукали яскраві ідеї у релігійних літературних джерелах і втілили їх у своїх наукових пошуках, розширюючи межі своєї власної наукової галузі – Ю.П. Вігнер, Д.Б. Кобб (молодший), В.Б. Раушенбах, М.Г. Уілкінс, Ч.Г. Таунс, Ф. Капра, Дж. Вайзенбаум та інші. Серед праць названих дослідників найцікавішим явищем у науці можна вважати праці Ф. Капри, який спробував поєднати наукові знання з езотеричними і навіть увів у філософію нове поняття «бутсріпної філософії», яка го-

ворить про те, що все у світі є єдиним, взаємопов'язаним між собою і обумовлює існування одне одного [1, 2].

У біології поворотний момент стався тоді, коли у другій половині XX століття (1953р.) було заявлено про розшифрування ДНК людини – (ДНК або дезоксирибонуклеїнова кислота забезпечує збереження, передачу з покоління в покоління і реалізацію генетичної програми розвитку і функціонування живих організмів. Вона міститься у ядрі клітини в складі хромосом, а також у деяких клітинних органелах (мітохондріях та пластидах)). За видатний внесок у це відкриття Ф. Кріку, Дж. Уотсону та М. Уілкінсу було присуджено Нобелівську премію з фізіології і медицини 1962р. Але ейфорія перших десятиліть щодо відкриття подвійної спіралі ДНК і розшифрування генетичного коду поступово розвіялася. Виявилось, що генетичний код, на який покладалися великі надії, лише детально показав процес синтезу білків. «Але гени, які відповідають за вироблення білків, – це одне, а гени, що визначають просторово-часову структуру біосистем, – це зовсім інше» [3]. Отже, основна проблема феномену життя, його відтворення так і лишилася, по суті, не розкритою аж до початку XXI століття.

Користуючись доробками вітчизняних фізиків і біологів: О.О. Любіщева, О.Г. Гурвіча, В.П. Казначєєва та інші, доктор біологічних наук, П.П. Гаряєв започаткував напрям квантової, або хвильової, генетики, визначаючи генетичний апарат як квантовий біокомп'ютер (систему випромінювань). Спостерігаючи солітонові процеси збудження ДНК, вчений зафіксував включення процесів регенерації певної ділянки живого організму (солітоном зветься структурно стійка хвиля, яка поводить себе як частина і розповсюджується у нелінійному середовищі [4, с.12]). Так був знову віднайдений процес генетичного впливу на феномен регенерації, який загубився в процесі еволюції. На сьогодні цей феномен дає нашій цивілізації можливість включити процеси регенерації організмів без залучення донорського матеріалу, що зменшує економічні витрати і не порушує моральних загальнолюдських принципів. Але, як виявилось, для цього необхідно більш глибоко знати, як працює генетичний апарат. Загальнобіологічними методами і методами генетики не вдається вирішити це питання. Потрібен вихід на міждисциплінарний рівень дослідження. У багатьох своїх працях П. Гаряєв підкреслює, що генетичний апарат працює зовсім не так, як це заявлено у класичній світовій генетиці і наполягає на ситуації парадигмального зсуву у генетиці. Раніше генетика базувалася на суто речовинних уявленнях, а тепер вона стала квантовою, що повністю змінює людське уявлення не тільки про себе, а й про увесь навколишній світ.

Паралельно з вищенаведеними дослідженнями у фізиці та генетиці у всьому світі спостерігається підвищений інтерес дослідників різних галузей наукового знання до вивчення властивостей людської свідомості, а саме її вплив на навколишнє середовище та безпосередньо на організм людини.

Ще наприкінці XX століття в США були опубліковані звіти про дослідження, які проводив автор детектора брехні Клів Бакстер. Його дослідження Бак-

стера полягали у з'ясуванні впливу відчуттів людини на зразки її ДНК, які знаходилися на певній відстані. Лабораторія зі спеціальною камерою була облаштована датчиками, які фіксували всі зміни в ДНК у відповідь на відчуття людини. При цьому сама людина знаходилася на відстані більше, ніж декілька сотень метрів і їй було показано підібрані відеоматеріали, що викликали у неї найбільш сильні почуття. В момент значних емоційних сплесків, людські зразки ДНК реагували сильними електромагнітними збудженнями, наче все ще були невід'ємною частиною людського тіла. З часом такі дослідження були розгорнуті в більш широких масштабах. К. Бакстер із своєю командою почали експериментувати відстанню між зразком ДНК і її власником у 350 миль, а для вимірювання проміжку часу між впливом на піддослідного емоційним стимулом і реакцією зразка його ДНК використали атомний годинник у Колорадо. В результаті було визначено, що ніякого часового проміжку між розділеними сотнями миль емоційним стимулом людини і реакцією електричного збудження зразка її ДНК не існує. Все відбувається одночасно, незалежно від відстані, а зразки ДНК реагували так, наче вони не відділені від тіла свого власника [5]. Ці експерименти також було здійснено й співробітниками Інституту математики серця (США), Говардом Мартіном та Доком Чальдресом [6]. В результаті дослідження було встановлено, що людська ДНК працює як біологічна версія Інтернету, і навіть перевершує Інтернет. Так кожне з досліджень людської ДНК, які проводилися в різних лабораторіях світу, доповнюють одне одного і наближають учених до осягнення принципів запису і перезапису генетичних програм живих організмів.

У країнах пострадянського простору, а саме останні дослідження російських учених (В. Адаменко, І. Белявський, П. Гаряєв, В. Іюшин, М. де Томмазо, І. Яницький та інш.), прямо чи опосередковано пояснюють феномени яснобачення, інтуїцію, спонтанні ефекти зцілення, самоцілення, техніку афірмації, надзвичайне світло (ауру) навколо людини та таке інше. Більше того, за останні два десятиліття відбувається становлення нового виду медицини, в межах якого відкривається можливість здійснювати вплив на молекулу ДНК, перепрограмувати її частотами без вилучення чи заміни одиничних генів. Для цього створити міждисциплінарне поле між генетикою і лінгвістикою.

Спільне дослідження генетиків і лінгвістів довело, що для побудованого протеїнів використовується лише 10% нашої ДНК, а решта 90%, яка до недавнього часу вважалася «смітніковою», нагадує людське мовлення. Такі результати стали революційними для всього наукового світу XX – XXI століття, оскільки виявилися сенсаційні факти, що наша ДНК відповідає не тільки за побудову тіла, а й успішно слугує засобом збереження даних та спілкування. Виявилось, що генетичний код, який більшою мірою спостерігається у «смітніковій» ДНК, підпорядковується самим правилам, що й наші людські мови. Для цього дослідники порівняли правила синтаксису (спосіб, за допомогою якого, слова поєднуються для формування фраз і речень), семантику (вчення про значення в формах мови) і основні

правила граматики. Став очевидним той факт, що щільності нашої ДНК відповідають правилам нашої граматики і додатково мають низку правил, як і всі людські мови. У такий спосіб було висунуто гіпотезу про те, що людські мови з'явилися не випадково, а як відображення внутрішніх патернів ДНК. (Патерн – (від англ. pattern – зразок, шаблон, система) означає закономірну регулярність, яка здійснюється у природі та дизайні людини, а також визначається як шаблон або зразок. У той же час абстрактні патерни в науці, математиці і мові можна знайти лише в результаті аналізу). І в той же час структуру ДНК можна змінювати за допомогою звукових патернів, в тому числі і мовленням.

Англійський біохімік Глен Рейн (Лондонський університет) дослідив реакцію ДНК на вплив людської свідомості і дійшов висновку, що люди із найбільш гармонійним хвильовим випромінюванням мають найсильнішу здатність змінювати структуру ДНК, а «надто збуджений індивідуум (зі значно негармонійним патерном мозкових хвиль) створив ненормальний зсув у ультрафіолетовому світлі» [7], що вбирає ДНК. Зміни відбувалися на довжині хвилі 310 нанометрів (наближено до величини Пропла – 380 нанометрів), довжині хвилі, яка здатна викликати захворювання на рак. Практично був отриманий мікробіологічний доказ того, що наші думки і почуття здатні реально створювати фізичні і хімічні зміни в структурі молекули ДНК (поєднуючи чи роз'єднуючи її).

Зовсім недавно в медичному університеті міста Чикаго (США) було встановлено, що близько тисячі генів змінюються при зміні людиною свого соціального становища (987 чутливих до зміни соціального статусу генів, а серед них 112, які впливають на імунну систему) [Social stress changes immune system in primates. <http://www.uchospitals.edu/news/2012/20120409-social-stress.html>].

Такі дослідження дозволяють нам зробити висновок, що почуття людини є способом вибору реальності. Відповідно те, на чому сфокусовані наші почуття, стає реальністю у видимому світі. Саме тому певна реальність буде існувати стільки, скільки ми її відчуваємо. У звіті за 1993 році дослідниками Інституту математики серця (США) було наведено документальний факт того, що інформація, яка закодована в наших емоціях, відіграє головну роль у процесі спілкування між серцем і мозком. У ході такого спілкування серце диктує мозку, які саме хімічні речовини (гормони, ендорфіни, підсилювачі імунітету) продукувати в даний момент. Тобто наші емоції передають мозку, що, за нашими переконаннями, нам зараз вкрай необхідно. У такому випадку навіть страшно уявити, який сигнал посиляє почуття людиною розпачу. Наприклад, людина переконана, що в неї нічого доброго в житті не виходить і не вийде. Тоді відповідь Всесвіту є приблизно такою: «Ні, не буде і не потрібно». Відповідно, чуттєвий посил, який підтримується нашими емоціями і почуттями, є набагато сильнішим від наших думок. Навіть за умови тому, що ми мислимо позитивно, а емоції відчуваємо негативні.

Дослідження Інституту математики серця, показують, що електричний сигнал, який надходить із

серця людини, є сильнішим у 60 раз від електричного сигналу, який надходить з її мозку. А магнітне поле серця перевищує магнітне поле мозку в 5000 разів [8]. Саме тому позитивні емоції допомагають створювати реальність, а негативні навпаки створюють невизначені перешкоди.

Не слід забувати, що впродовж історії існування людства духовні вчителі знали, що наше тіло можна програмувати за допомогою мови, слів і думок. На сьогодні це є уже факт науково доведений і пояснений. Таким яскравим прикладом може слугувати існування нейролінгвістичного програмування (НЛП). Але якщо така потужна наукова зброя буде використана з руйнівною метою, то ми самі себе можемо знищити як вид. Безконтрольне маніпулювання хвильовими генами також несе в собі глобальну небезпеку.

Тому моральнісний аспект є невід'ємною частиною сучасних наукових досліджень такого типу. А для цього сучасний гуманізм повинен бути біологічно вмотивованим. Тобто людина повинна бути освіченою, принаймні біологічно. Повинна бути обізнана не тільки про позитивні, але й про негативні наслідки впливу на живі істоти та навколишнє середовище, враховуючи, що такий соціальний феномен, як глобалізація проповідує сьогодні задоволення матеріальних потреб людини, розширення, поглиблення та прискорення світових взаємозв'язків в усіх аспектах суспільного життя. А противагою такій формі глобалізації сьогодні слугує сучасний біоцентризм, який на перше місце ставить духовність і передбачає альтруїстичну релігійну доктрину. Глобалізація як ідеологія бізнесу розрахована на людину-користувача, що спрямована на такі цінності, як: винахідництво, уміння, максимальне використання. Тому мораллю глобалізації виступає прагматизм і цинізм.

Ці наукові доробки учених усього світу взаємодоповнюють одна одну і водночас окреслюють нові траєкторії пошуків для подальшого дослідження, а також спонукають до уникнення недоліків у освітянській діяльності уточнення методології освіти XXI століття.

Сучасна трансформація наукових концепцій, зміна акцентів у визначенні пріоритетних напрямів освіти, науки, створення мови екологічної етики і моралі, гуманізація життя людини – ось ці принципи, на яких будується нове мислення, нова філософія. В умовах складного екологічного стану та непростих соціальних стосунків між людьми відбувається «перезавантаження» свідомості людей нової епохи. Своїм переосмисленням історичного досвіду людства і свого власного роду, підтвердженням певними вчинками, людина здатна переписати програмну інформацію про ті чи інші свої якості на рівні ДНК. Тоді знов актуальними стають слова мудрої давнини, коли говорили, що нас бентежить в іншій людині тільки те, що приховано в нас самих. Відповідно, «не роби іншому того, чого собі не бажаєш». У межах сьогоднішнього біоцентризму це стосується не тільки людини, а й усього навколишнього середовища. Там, де відсутня повага до природи, де знищуються живі істоти, там не може бути поваги до свободи і прав людини.

У такому випадку, чим меншою є освічен, тим більше вона шукає причини своїх невдач зовні. І чим більше вона є освіченою, тим більше вона усвідомлює, що причиною того, що відбувається у її житті, є вона сама, оскільки її ставлення до світу (світоглядні позиції) безпосередньо впливають на її вчинки і норми мислення.

Людина виступає не тільки визначальним компонентом біологічної системи, який обумовлює темпи збереження біологічного різномаття впродовж розвитку науково-технічного прогресу, але й соціально-філософським модусом в управлінні біосферою.

Так само, як в організмі людини існує чітка ієрархічна підпорядкованість між усіма системами та органами, такі в природі існує певна ієрархія між усіма її видами та формами. Про це нам усім слід не забувати, і завжди чинити відповідально стосовно природи, до самих себе та до Всесвіту. Про це свого часу нагадував Фіхте, філософсько-педагогічні ідеї якого стають актуальними на даному етапі розгортання цивілізаційного процесу. Він першим встановив та обґрунтував функціональний зв'язок між людською творчістю, спрямованою на розвиток особистості із самоформуванням людства. Людина, на його думку, є «не просто членом певного людського суспільства тут, на Землі, бо за короткий проміжок часу її життя вона саме завдяки вихованню стає визначним членом вічного ланцюга духовного життя як такого, яке має більш високий суспільний порядок. Не підлягає сумніву, що до розуміння цього більш високого порядку людину підводить така освіта (Bildung) яка намагається охопити людину загалом, підводячи її у такий спосіб до усвідомлення образу (Bild) морального світопорядку, якого тут ніколи не буває, але який має стати вічним, наперед заданим людською власною самосвідомістю, освіта також має підготувати людину до розумного створення образу, такого надчуттєвого світопорядку, в якому немає становлення і який не є результатом становлення, а тільки вічним наслідком тієї ж самодіяльності, щоб людина зрозуміла: інакше бути не може» [9, с.128].

Висновки

Проаналізувавши вплив нових наукових відкриттів на свідомість людини XXI століття, ми глибше усвідомлюємо шляхи виходу з кризового стану у взаємовідносинах між людиною і природою, що спостерігається на освітньому, екологічному, економічному, психологічному та моральнісному рівнях. Вирішення цієї проблеми потребує нової світоглядної парадигми та нових філософських підходів. А вирішальним чинником обмеження екологічної кризи XXI століття все ж таки виступить освіта, а не політика.

Наукові відкриття в різних сферах людського існування сприяють перегляду стереотипів знання про можливості та призначення людини як на Землі, так і у Всесвіті. В подальшому це сприятиме більш плідним змінам у найконсервативнішій сфері людського існування – освіті, яка безпосередньо має справу з процесами становлення і розширення свідомості людини, її цінностями, віруваннями і надіями.

Освіта XXI століття має змогу кардинально змінити свої методологічні засади і переконливо зорієн-

тувати світогляд людини на необхідність відповідальності за своє перебування на Землі.

Список літератури

1. Капра Ф. Дао фізики. Исследование переллелей между современной физикой и мистицизмом Востока. – СПб.: ОРИС, 1994. – 302 с.
2. Капра Ф. Уроки мудрости. Тексты трансперсональной психологии. Беседы с замечательными людьми. – М.: Изд-во Трансперсонального Института, 1996. – 318 с.
3. Горяев П.П. Волновая генетика как реальность. http://www.re-tech.narod.ru/homo/gen/woln_gen.htm
4. Ньюэлл А. Солитоны в математике и физике. – М.: Мир, 1989. – 324 с.
5. Брейден Г. Божественная матрица: время, пространство и сила сознания. – М.: София, 2008. – 256 с.
6. The Peace Intention Experiment. September 14-21, 2009. <http://theintentionexperiment.com/wp-content/uploads/2011/01/the-peace-intention-experiment.pdf> 6, с. 87.

7. Открытия русских учёных в области ДНК. http://www.alexfl.ru/vechnoe/vechnoe_dnk.htm/

8. Гаврильчукевич В.К. Идея сердца в гуманитарных науках и новые психофизиологические открытия. // Психология и педагогика в контексте гуманизации образования. Сб. науч. трудов (с материалами Всеукраинской научно-практической конференции 23-28 ноября 2007г. / под общ. ред. проф. А.Н. Любонича. – М.: Подольский культурно-просветительский центр им. Н. К. Рериха; Хмельницкий национальный университет; Гуманитарный институт ХНУ, 2007. – 116 с.

9. Култаєва М.Д. Динамічне людство або педагогічні виклики цивілізації. // Людина і культура в умовах глобалізації. // Збірник наукових статей. – К.: Видавець ПАРАПАН, 2003. – 400 с.

Н.Н. Сухова

«ПЕРЕЗАГРУЗКА» СОЗНАНИЯ ЧЕЛОВЕКА XXI ВЕКА: ВЫЗОВЫ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

В статье осуществляется философский анализ влияния результатов научных исследований в области естествознания на изменение сознания человека XX века.

Ключевые слова: глобализация, генетический код, квантовая механика, биосистема, эволюция, паттерн, сознание, экологическая этика.

N. Suhova

"REBOOT" OF HUMAN CONSCIOUSNESS IN XXI CENTURY: CHALLENGES OF GLOBALIZATION

The article provides a philosophical analysis of the impact of the natural sciences researches results upon the change of human consciousness in the twentieth century.

Keywords: globalization, the genetic code, quantum mechanics, biosystem, evolution, pattern, consciousness, environmental ethics.

УДК 165.74.94

А.М. Фоменко

ГУМАНИЗМ ЧИ АНТИГУМАНИЗМ? ДИСКУРС ПОСТМОДЕРНУ

Інститут міжнародних відносин Національного авіаційного університету

Анотація. У статті на підставі аналізу західноєвропейських філософських концепцій виявляються специфічні риси дискурсу гуманізму Постмодерну

Ключові слова: модерн, постмодерн, людина, особистість, деконструкція, гуманізм, антигуманізм, текст, дискурс.

Вступ

Гуманізм – породження світової культури, символ і ознака людської присутності в світі, могутній багатовіковий напрям зі своєю історією осмислення буття та екзистенціального положення людини в ньому. Незважаючи на рефлексію відомих песимістичних постмодерністських уявлень про «антропологічну катастрофу», процес теоретичної і практичної реабілітації Гуманізму, оновлення й збагачення форм гуманістичного мислення набуває нової актуалізації.

Сучасна філософія обіймає безліч постмодерністських стратегій реконструкції європейського гуманізму. Дискурс гуманізму постмодерністських мислителів є найбільш впливовим на сучасну долю європейської культури, а головне – на майбутнє життя людської цивілізації. Адже «дискурси – це не просто сукупності висловлювань або тверджень, вони складаються з висловлювань, які мають значення, силу та вплив у суспільному контексті» (С. Мілс).

Дослідження дискурсу гуманізму Постмодерну обумовлюється також глибинними кризовими зрушеннями в економічному, політичному та духовному

бутті сучасного українського суспільства. Суперечності, що виникли в останні роки, свідчать про те, що в духовному стані нашої країни, з одного боку, гостро відчувається ситуація «незабезпечення» людського існування», а з другого – зростає інтерес до механізмів відродження гуманістичних ідеалів у таких інститутах, як сім'я та школа. Актуальність запропонованого дослідження аргументується також недостатністю осмислення специфіки дискурсів гуманізму тих мислителів Європи, які, починаючи із середини ХХ століття, ставлять під сумнів стратегію гуманізму. Сьогодні важливо зрозуміти сутність стратегій постмодерністського мислення, завдяки яким виникає не лише нова, в багатьох відношеннях інша культура філософування, але й нова людина, котра отримала назву «постлюдини» (Ф. Фукуяма).

Звідси постає **мета** даної статті – проаналізувати специфіку дискурсу гуманізму періоду Постмодерну.

Основна частина

Основна проблема в дослідженнях рецепції Постмодерном ідей гуманізму полягає у відповіді на питання: чому філософи Постмодерну надали пе-